

Sygnatura akt III C 259/21

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2023 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca sędzia Grażyna Sienicka

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2023 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa E. 1 Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w W.

przeciwko J. J.

o zapłatę

postanawia:

oddalić wniosek pozwanej J. J. o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku.

Sędzia Grażyna Sienicka

Sygn. akt III C 259/21

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 29 listopada 2023r.

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2023r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie oddalił powództwo E. 1 Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w W. przeciwko J. J. o zapłatę.

21 lipca 2023r. wpłynął skuteczny wniosek powoda o doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem, zaś 27 lipca 2023r. - nieopłacony wniosek pozwanej J. J..

4 października 2023r. uzasadnienie wyroku zostało sporządzone i zarządzone doręczenie jego odpisu pełnomocnikowi powoda. Tym samym zarządzeniem wezwano pozwaną do uiszczenia opłaty w kwocie 100 zł, w terminie 7 dni, pod rygorem odrzucenia wniosku. Wezwanie zostało odebrane w dniu 13 października 2023r. W terminie otwartym do uiszczenia opłaty, wpłynął wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych, w zakresie opłaty od wniosku o uzasadnienie wyroku.

Zarządzeniem z dnia 20 października 2023r. pozwana została wezwana do usunięcia braków formalnych wniosku o zwolnienie od opłaty za sporządzenie uzasadnienia wyroku poprzez złożenie oświadczenia o sytuacji majątkowej na urzędowym formularzu, w terminie

7 dni, pod rygorem zwrotu wniosku. Zobowiązanie odebrano 8 listopada 2023r.

i w określonym terminie pozwana złożyła formularz, zawierający oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

Z oświadczenia wynika, że pozwana prowadzi gospodarstwo domowe wraz z mężem, nie mają nikogo na utrzymaniu, dysponują dochodem miesięcznym na poziomie 3 000 zł z tytułu świadczeń rentowych w wysokości 1 000 zł na rzecz małżonka pozwanej i 2 000 zł na rzecz pozwanej. Małżonkom przysługuje własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego o powierzchni 48,9 m², położonego w S.. Poza powyższym prawem pozwana nie deklaruje żadnego majątku. Miesięczne koszty utrzymania pozwana oszacowała na poziomie 3 020 zł wymieniając wydatki z tytułu: opłat za mieszkanie w kwocie 600 zł, opłaty za zużycie prądu – 170 zł, wydatków na zakup środków czystości i kosmetyków – 150 zł, koszt leków i suplementów - 150 zł, odzież i obuwie – 100 zł, żywność 1 300 zł, telefony i telewizja 100 zł, koszty transportu 150 zł oraz inne, nieprzewidziane wydatki – 200 zł. Pozwana wskazała również, iż z powodu braku środków nie spłaca kredytu.

Rozważania.

Zgodnie z treścią przepisu art. 102 Ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1144 z późn. zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny lub ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić tych kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Ubiegający się o taką pomoc winien w każdym wypadku wykorzystać swe możliwości zarobkowe, poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero, gdy poczynione w ten sposób oszczędności okażą się niewystarczające - może zwrócić się o pomoc państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., sygn. akt II CZ 104/84, niepublikowane). Zwolnienie od kosztów ma zatem charakter wyjątkowy i może być stosowane jedynie w szczególnych przypadkach, uzasadnionych trudną sytuacją osoby ubiegającej się o zwolnienie, która ponadto wykaże, że nie posiada środków koniecznych na postępowanie sądowe i nie była w stanie takich środków zgromadzić, ze wskazaniem przyczyn takiego stanu rzeczy. Tym samym, pomoc ta może być przyznana wyłącznie w sytuacji, gdy niemożność poniesienia kosztów postępowania, w całości lub w części, ma charakter obiektywny, na który strona nie ma realnego wpływu. Postępowanie sądowe jest bowiem co do zasady odpłatne. Nadto wskazać należy, że z uwagi na ten szczególny charakter zwolnienia od kosztów sądowych nie może ono opierać się na subiektywnym przekonaniu strony o uniemożliwiającej ponoszenia tych wydatków sytuacji materialnej.

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy pozwana nie wykazała, aby jej sytuacja osobista czy majątkowa uzasadniała uwzględnienie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Jak już uprzednio wskazano zwolnienie od kosztów sądowych może mieć miejsce jedynie w sytuacjach wyjątkowych i stanowić wsparcie dla osób najuboższych. Pozwana nie wykazała aby należała do tej kategorii osób. Dochody jej oraz małżonka, z którym prowadzi wspólnie gospodarstwo domowe pozwalają na zaspokojenie ich potrzeb życiowych.

Fakt zaległości z tytułu zaciągniętego kredytu pozostaje bez znaczenia dla oceny sytuacji rodzinnej i majątkowej z punktu widzenia uprawnienia do żądania zwolnienia od kosztów sądowych albowiem jak wynika z art. 102 ust. 1 u.k.s.c. koszty sądowe wyprzedzają jedynie koszty utrzymania koniecznego dla strony i jej rodziny. Nie ma żadnych podstaw do przyjmowania, że inne zobowiązania takie jak np. konieczność spłaty kredytów czy innych zobowiązań, a nawet opłacenie podatków, względnie obowiązkowych składek, mają pierwszeństwo przed kosztami sądowymi (postanowienie Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 18 października 2012r. I ACz 1699/12).

Zauważyć należy, iż odpis pozwu w sprawie doręczono pozwanej w maju 2021r. , deklaruje ona środki w kwocie ok. 200 zł miesięcznie na nieprzewidziane wydatki, co oznacza, że postępując rozsądnie mogła zaoszczędzić 100 zł na poczet

aktualnie wymaganej opłaty sądowej. Kwota, którą aktualnie pozwana powinna uiścić, a której dotyczy jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych nie stanowi nadmiernego obciążenia i obowiązek jej zapłaty nie narusza równowagi pomiędzy prawem pozwanej do sądu a dbałością o racjonalne gospodarowanie środkami Skarbu Państwa.

Wysokość kosztów sądowych jest nierozdzielnie związana z zapewnieniem równowagi między interesem państwa w uzyskaniu częściowego zwrotu wydatków na sprawowanie wymiaru sprawiedliwości a interesem podmiotów dochodzących swych praw na drodze sądowej (zob. wyrok TK z 21.07.2008 r., P 49/07). Nastąpi to wówczas, gdy sąd weźmie pod uwagę wysokość kosztów sądowych w danej sprawie z uwzględnieniem możliwości ich uiszczenia przez stronę oraz fazy postępowania cywilnego, w której taki obowiązek powstał (zob. wyrok (...) z 26.07.2005 r., K. v. Polska, § 60,

z 9.07.2020r., (...), R. v. Polska, (...), § 31, 41; z 13.06.2019 r., (...), W. v. Polska, (...), § 31). Naruszenie tej równowagi powoduje nieproporcjonalne ograniczenie prawa strony do sądu, o którym stanowi art. 6 ust. 1 EKPC (zob. wyrok (...) z 2.02.2010 r., (...) sp. z o.o. v. Polska, § 37) – tak P. F. [w:] M. U.,

P. F., Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz, wyd. II, LEX/el. 2023, art. 102.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od wniosku o uzasadnienie wyroku.

Sędzia Grażyna Sienicka